

Visualisatie zinstructuur met behoud van woordorde

Visualisatie van de zinstructuur met behoud van de woordorde kan door de leerkracht worden aangeboden om de grammaticale structuur van een tekst te verduidelijken als hulpmiddel bij de lectuur; eventueel kan het ook een test- of examenopgave zijn om het tekstbegrip van leerlingen te toetsen. Hoe dan ook, het schema is bedoeld om een tekst beter te begrijpen, niet als een middel om alle gevallen van syntactische onderschikking te verduidelijken.

Afspraken:

- insprong per graad van onderschikking, meer bepaald bij bijzinnen ingeleid door een onderschikkend voegwoord, de infinitiefzin, de losse abl./gen., participia met de functie van niet-noodzakelijke BvG;
- onderbreking van een zin kan met doorlooppuntjes worden aangegeven; vervolg later op zelfde insprong.

Voorbeeld in het Latijn

Caesar, DBG II.23

Legionis nonae et decimae milites...

ut in sinistra parte aciei constiterant

pilis emissis

cursu ac lassitudine exanimatos vulneribusque confectos

..Atrebates...

(nam his ea pars obvenerat)

..celeriter ex loco superiore in flumen compulerunt,

et...

transire conantes insecuti

gladiis magnam partem eorum impeditam interfecerunt.

Ipsi transire flumen non dubitaverunt,

et...

in locum iniquum progressi

rursus resistentes

..hostes...

redintegrato proelio

..in fugam dederunt.

Voorbeeld in het Grieks

Herodotus, III.14

Συνήνεικε

ὥστε τῶν συμποτέων οἱ ἄνδρα ἀπηλικέστερον...

ἐκπεπτωκότα ἐκ τῶν ἐόντων

ἔχοντά τε οὐδέν

εἰ μὴ ὅσα πτωχὸς

καὶ προσαιτέοντα τὴν στρατιήν

..παριέναι Ψαμμήνιτον τε τὸν Ἀμάσιος καὶ τοὺς ἐν τῷ προαστείῳ κατημένους
Αἴγυπτίων.

Ὁ δὲ Ψαμμήνιτος
ὥς εἶδε
ἀνακλαύσας μέγα
καὶ καλέσας ὀνομαστὶ τὸν ἐταῖρον
ἐπλήξατο τὴν κεφαλὴν.

Ἦσαν δ' ἄρα αὐτοῦ φύλακοι
οἱ τὸ ποιούμενον πᾶν ἐξ ἐκείνου ἐπ' ἐκάστη ἐξόδῳ Καμβύση ἐσήμαινον.

KVD - met feedback van Geert Hellemans, Dietske Lehembre, Geert Kentane